

วิเคราะห์สู่ทางการพัฒนาสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ :

กรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

Analysis of Cooperative Development Guideline to be an Efficient Cooperatives:

A Case Study of Ibnu-Affan Savings Cooperatives Ltd.

ซามิรอก กามะ¹

Samiraw Kama¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ว่าเป็นไปตามหลักสหกรณ์หรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางพัฒนาสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการ แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์เชิงพรรณนา

จากการศึกษาพบว่า สหกรณ์ให้ความสำคัญแก่สมาชิก โดยถือว่าสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน และสมาชิกมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยการถือหุ้น สมาชิกบางส่วนร่วมลงทุนกับสหกรณ์ ส่วนธุรกิจต่างๆ ที่สหกรณ์เปิดให้บริการมี 4 ด้าน คือ 1) ธุรกิจเงินฝาก ประกอบด้วย เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ เงินฝากเพื่อการลงทุน และเงินฝากกองทุนฮัจญ์ 2) ธุรกิจการซื้อ ประกอบด้วย การซื้อขายบวกก่าไร และการซื้อขายแบบผ่อนชำระ 3) ธุรกิจขาย ได้แก่ เครื่องแต่งกายชาย ซึ่งเป็นผลผลิตของสมาชิก 4) ธุรกิจการให้บริการ คือ บริการแพ็คเกจฮัจญ์ นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการต่างๆ ของสหกรณ์ เช่น สวัสดิการให้กู้ยืมเงินฉุกเฉินโดยปลอดดอกเบี้ย กองทุนชะกาต กองทุนสงเคราะห์ เป็นต้น สหกรณ์ยังมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกเป็นประจำ โดยเน้นเกี่ยวกับการบริการจากสหกรณ์ ขณะเดียวกันยังมีการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ เพื่อให้สมาชิกและประชาชนในพื้นที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง

สำหรับแนวทางพัฒนาที่ผ่านมา สหกรณ์เน้นการเพิ่มของสมาชิกโดยวิธีการเข้าร่วมเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยกันพัฒนาสหกรณ์ให้เติบโต โดยการถือหุ้น และร่วมลงทุน ต่อมาสหกรณ์ได้เปิดให้บริการและสวัสดิการบางประเภทที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก เช่น เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน และการให้กู้ยืมเงินฉุกเฉินโดยปลอดดอกเบี้ย จนปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก บริการและสวัสดิการ และสาขาเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม แนวทางพัฒนาสู่การเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากการระดมเงินทุน มีมาตรการสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิก และให้สมาชิกได้รับข่าวสารของสหกรณ์เป็นระยะๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในสหกรณ์มากขึ้นแล้ว สหกรณ์ควรมีการบริหารการลงทุน และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากขึ้น

คำสำคัญ : พัฒนาสหกรณ์

¹ นิสิตปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900

Department of Political Science, Faculty of Social Science, Kasetsart University, Bangkhen Campus, Bangkok 10900

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the operation of Ibnu-Affan Savings Cooperatives along the cooperative principles in order to search for the development and improving guidelines for being an efficient cooperative. This qualitative research got content analysis and descriptive analysis for the data getting from key-informant interview and concerning documents.

It was found that the cooperative raised precedence to their member-owners who gave their economic participation by shares holding. Some of the members were join in the cooperative investment. There were 4 businesses in the cooperative which were 1) Deposit business including deposit for savings, deposit for investment and deposit for Haj Fund. 2) Purchasing business including plus profit trading and installment plan trading 3) Selling business on male costumes 4) Service business on Haj package service. Beside, there were also a lot of welfares such as Emergency loan without interest , Zakat Fund, Assistance Fund etc. In addition, the cooperative always provided training for their members as well as information for both their members and local people continuously.

In the past, this cooperative emphasized on increasing members under group pattern, raising capital on shares and joint investment. Then, the cooperative provided services and some welfares for their members such as deposit for savings, deposit for investment, free-interest emergency loan to respond the need of local people. At the present there are a lot of members, services, welfares and branches.

However, the guideline to improve this organization to be an efficient cooperative should be focusing on their community concern, investment management and capital mobilization.

Keyword : Cooperative Development

E-mail : zaa_1235@hotmail.com

คำนำ

ธนาคารอิสลามเป็นสถาบันการเงินที่เป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนใต้ แต่สถาบันการเงินดังกล่าวมีเพียงจังหวัดละสาขาเท่านั้น ทำให้ไม่สะดวกต่อการไปใช้บริการ ประชาชนในพื้นที่เรียกร้องความต้องการสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น แต่การที่จะขยายสาขาธนาคารอิสลามเพิ่มขึ้นอีกนั้นมิอุปสรรคหลายประการ จึงมีการร่วมกันหาทางออกด้วยการตั้งเป็นสหกรณ์ โดยใช้ชื่อต่างๆที่หลากหลายน มีสหกรณ์ออมทรัพย์บ้าง กลุ่มออมทรัพย์บ้าง และอื่นๆ ที่สำคัญคือ บรรดาองค์กรที่จัดทะเบียนเป็นสหกรณ์ดังกล่าวนั้นนอกจากมีชื่อ “สหกรณ์” แล้วกลับเป็นที่น่าสนใจว่าดำเนินการตามหลักสหกรณ์หรือไม่

ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อิสลามว่าเป็นไปตามหลักสหกรณ์หรือไม่ อย่างไร โดยศึกษาจากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด เนื่องจาก สหกรณ์แห่งนี้เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นสหกรณ์อิสลามที่ใหญ่ที่สุด มีสาขา จำนวนสมาชิก และปริมาณธุรกิจมากที่สุดในบรรดาสหกรณ์อิสลามทั้งหมดในภาคใต้ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาทั้งหมด 6 ด้านคือ 1.การเป็นสมาชิก 2. หุ้น 3. การให้การศึกษ้อบรม และสารสนเทศ 4. การบริหารจัดการ 5. บริการด้านธุรกิจของสหกรณ์ 6. บริการและสวัสดิการต่างๆที่ไม่ใช่ธุรกิจ จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำผลที่ได้มา ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสหกรณ์เพื่อให้เกิดสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

อุปกรณ์และวิธีการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary)เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และสมาชิกสหกรณ์
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสาร รายงาน งานวิจัย บทความ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ได้แก่ รายงานกิจการประจำปีที่ได้รับการรับรองจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ซึ่งได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่สามัญ รายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะกล่าวถึงรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ใน 6 ด้านคือ 1) การเป็นสมาชิก 2) หุ้น 3) การให้การศึกษ้อบรม และสารสนเทศ 4) การบริหารจัดการ 5) บริการด้านธุรกิจของสหกรณ์ และ 6) บริการและสวัสดิการต่างๆที่ไม่ใช่ธุรกิจ โดยใช้คำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ จากนั้นผู้ศึกษาวิจัยจะทำการนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาแจกแจงตามวัตถุประสงค์ทางการวิจัย

ผลการทดลองและวิจารณ์

การศึกษาลู่ทางพัฒนาสหกรณ์สู่การเป็นสหกรณ์อิสลามที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ปรากฏผล ดังนี้

1. **การเป็นสมาชิก** สหกรณ์รับประชาชนทุกคนในพื้นที่ที่สนใจเป็นสมาชิกสหกรณ์ ไม่ว่าจะด้วยวัตถุประสงค์ใด โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม และศาสนา ผู้ที่สนใจสามารถขอใบสมัครจากเจ้าหน้าที่และดำเนินการสมัครต่อไป สมาชิกทุกคนสามารถใช้บริการประเภทต่างๆได้ หากสมาชิกไม่พอใจที่จะใช้บริการกับสหกรณ์ สามารถลาออกจากการเป็นสมาชิกได้ตลอดเวลา

2. **หุ้น** สมาชิกทุกคนต้องถือหุ้น โดยต้องชำระค่าหุ้นเป็นเงินสด และชำระทุกเดือนตั้งแต่เดือนแรก ที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกในอัตราหุ้นละ 10 บาท สำหรับแรกเริ่มของการเป็นสมาชิก จะต้องชำระค่าหุ้นอย่าง

น้อย 30 หุ่น ส่วนเดือนถัดไปกำหนดให้ชำระค่าหุ่นอย่างน้อย 10 หุ่น ซึ่งสมาชิกสามารถถือหุ่นเพิ่มขึ้นหรือลดลงเป็นครั้งคราวได้ตามความต้องการ สมาชิกไม่สามารถโอนหรือถอนคืนค่าหุ่นได้ในขณะที่ยังเป็นสมาชิกอยู่ สำหรับในทางปฏิบัติ สมาชิกจะชำระ 3 เดือนครั้ง แต่ยังมีสมาชิกบางคนขาดการชำระเป็นเวลานานถึง 1-2 ปีหรือมากกว่า ทางสหกรณ์พยายามหาทางติดต่อ ซึ่งบ้างก็ติดต่อกลับมาแต่ยังมีอีกจำนวนมากที่ไม่ติดต่อกลับมาเลย จึงสร้างภาระแก่สหกรณ์มากขึ้น

3. การให้การศึกษาอบรม และสารสนเทศ สหกรณ์ได้มีการจัดอบรมแก่สมาชิกใหม่ และสมาชิกเก่าเป็นประจำ โดยเน้นเกี่ยวกับการบริการจากสหกรณ์ และยังสนับสนุนเงินทุนแก่สมาชิกในด้านการศึกษาเรียนรู้เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าต่อไป นอกจากนี้ ทางสหกรณ์ได้มีการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ เช่น ผ่านเว็บไซต์ สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ ใบบลิว ไปสเตอร์ ฯลฯ เพื่อให้ได้จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี

4. การบริหารจัดการ ในการบริหารจัดการของสหกรณ์ประกอบด้วยบุคคล 3 ฝ่ายคือ 1) ที่ประชุมใหญ่ ประกอบด้วยตัวแทนสมาชิกที่ได้จากการกำหนดสัดส่วนจากกลุ่มสมาชิกทั้งหมด ซึ่งตัวแทนสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็น ชักถามหรือเสนอแนะได้อย่างเท่าเทียมกันในที่ประชุม 2) คณะกรรมการดำเนินการ ทำหน้าที่บริหารงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมาย ซึ่งไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ตามที่ที่ประชุมใหญ่กำหนดหรือให้ความเห็นชอบแล้ว นอกจากนี้ยังมีคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ คือ ฝ่ายลงทุนธุรกิจสินค้าและบริการ ฝ่ายลงทุนและพัฒนาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ฝ่ายสินเชื่อและเร่งรัดหนี้ ฝ่ายวิชาการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ ฝ่ายชะกาดและสวัสดิการสมาชิก และฝ่ายพัฒนาสาขา 3) ฝ่ายจัดการประกอบด้วยผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆของสหกรณ์ที่ทำหน้าที่เฉพาะแต่ละด้าน คือ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบัญชี และฝ่ายสินเชื่อ

5. บริการด้านธุรกิจของสหกรณ์ สหกรณ์มีธุรกิจที่ให้บริการอยู่ 4 ด้านด้วยกันคือ 1) ธุรกิจเงินฝาก ประกอบด้วย 1.1) เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ สมาชิกสามารถฝากเพิ่มหรือถอนในจำนวนและเวลาใดก็ได้เสมอ ทางสหกรณ์จะขออนุญาตใช้เงินฝากประเภทเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ของสมาชิกไปใช้ในการลงทุนประเภทต่างๆ แต่สมาชิกจะไม่ได้รับผลตอบแทนใดๆจากการฝากประเภทนี้ ถ้าไรทั้งหมดจะตกเป็นของสหกรณ์แต่เพียงผู้เดียว หากขาดทุนสหกรณ์จะเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด 1.2) เงินฝากเพื่อการลงทุน เป็นการฝากเงินของสมาชิกเพื่อร่วมลงทุนในกิจการต่างๆที่สหกรณ์มีอยู่ หรือสหกรณ์ร่วมกับองค์กรภายนอก ลักษณะการฝากจะมีความแตกต่างกันในด้านระยะเวลาของการฝากและอัตราดอกเบี้ยการฝาก ซึ่งการฝากประเภทนี้มีอยู่ 4 แบบด้วยกัน คือ ประเภท 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน อัตราผลตอบแทนระหว่างสมาชิกผู้ฝากกับสหกรณ์ คือ 30:70, 45:55, 55:45 และ 60:40 ตามลำดับ ทั้งนี้ สมาชิกต้องฝากเงินอย่างน้อยครั้งละ 10,000 บาท จะฝากเพิ่มเมื่อใดก็ได้หรือฝากครั้งเดียวแล้วรอรับผลกำไรไปตลอดก็สามารถกระทำได้ แต่การถอนนั้นสมาชิกจำเป็นต้องรอให้ครบกำหนดระยะเวลาฝากที่กำหนดไว้ 1.3) เงินฝากกองทุนฮัจญ์ การฝากประเภทนี้ใช้แนวทางเดียวกันกับการฝากเพื่อการลงทุน คือ สหกรณ์นำเงินฝากของสมาชิกไปลงทุนในกิจการต่างๆ และแบ่งผลกำไรเป็น 3 ส่วน คือ สหกรณ์: กองทุน: ผู้ฝาก สมาชิกผู้ฝากต้องฝากทุกเดือน เดือนละไม่ต่ำกว่า 100 บาท ผู้ฝากสามารถถอนได้ตลอดเวลา หรือไปทำฮัจญ์กับแพ็คเก็จฮัจญ์อิบนูอัฟฟานเมื่อสะสมได้กี่หนึ่ง หากผู้ฝากขาดการชำระติดต่อกันเป็นเวลา 6 เดือน สหกรณ์จะปิด

บัญชีที่ 2) ธุรกิจการซื้อ ประกอบด้วย 2.1) การซื้อขายบวกกำไร สหกรณ์เป็นผู้ซื้อสินค้าที่สมาชิกต้องการ แล้วนำมาบวกกำไรพร้อมกับกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนสำหรับการผ่อนชำระ ซึ่งกำไรที่ได้ตกลงกันจะเริ่มต้น 10% ระยะเวลาในการผ่อนชำระ 3-6 เดือนและไม่เกิน 1 ปี ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน เช่น ตู้เย็น เครื่องซักผ้า ไซฟา เตียง ฯลฯ 2.2) การซื้อขายแบบผ่อนชำระ มีลักษณะคล้ายกับการซื้อขายบวกกำไร แต่จะมีความแตกต่างกันที่ระยะเวลาในการผ่อนชำระคือ มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่มีราคาสูง เช่น บ้าน รถยนต์ ฯลฯ ทางสหกรณ์จะนำสินค้ามาบวกกำไร 10% แล้วเฉลี่ยเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือนเท่าๆกันต่อไป 3) ธุรกิจการขาย สหกรณ์เป็นผู้ซื้อผลผลิตของสมาชิก เช่น หมวกกะปิเยาะ (สำหรับผู้ชาย) เสื้อผ้าชาย เป็นต้น จากนั้นนำไปขายต่อตามท้องตลาดทั่วไป 4) ธุรกิจการให้บริการ ประกอบด้วย 3.1) การจัดบริการแพ็คเกจฮัจญ์ ซึ่งมีทั้งแบบเงินสดและแบบผ่อนชำระ ทั้งสองแบบนี้จะมีความแตกต่างกันที่ราคาของแพ็คเกจ ซึ่งแบบผ่อนชำระจะมีราคาแพงกว่าแบบเงินสด 10,000 บาท เพราะสมาชิกจ่ายครึ่งหนึ่งก่อนเดินทาง ส่วนอีกครึ่งหนึ่งสหกรณ์จะเป็นผู้ออกให้ แล้วสมาชิกมาผ่อนชำระกับสหกรณ์หลังจากกลับมาจากฮัจญ์ภายในระยะเวลา 2 ปี 3.2) การลงทุนและการร่วมลงทุน แบ่งเป็น 4 ประเภทด้วยกันคือ การลงทุนของสหกรณ์แต่เพียงผู้เดียว การร่วมลงทุนกับสมาชิกสหกรณ์ การร่วมลงทุนกับผู้ไม่ใช่สมาชิก และการร่วมลงทุนกับสหกรณ์อื่น ซึ่งการลงทุนแต่ละประเภทนั้นจะมีความแตกต่างกัน การลงทุนของสหกรณ์เพียงผู้เดียวกำไรที่ได้มาทั้งหมดเป็นของสหกรณ์ผู้เดียวเท่านั้น ส่วนการร่วมลงทุนกับสมาชิก กำไรจะแบ่งเป็นสองส่วนระหว่าง สมาชิก : สหกรณ์ ส่วนปริมาณสัดส่วนขึ้นอยู่กับข้อตกลงกัน สำหรับการลงทุนอีกสองประเภท คือ การร่วมลงทุนกับผู้ไม่ใช่สมาชิกและการร่วมลงทุนกับสหกรณ์อื่นนั้น กำไรขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างองค์กรนั้นๆกับสหกรณ์

6. บริการและสวัสดิการต่างๆที่ไม่ใช่ธุรกิจ สหกรณ์มีการให้บริการประเภทต่างๆ ดังนี้ 1) การกู้ยืมเงินฉุกเฉิน การให้บริการประเภทนี้ เป็นการให้กู้ยืมเงินระยะสั้นปลอดดอกเบี้ยเพื่อเหตุฉุกเฉิน และเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของสมาชิก ทางสหกรณ์พร้อมที่จะช่วยสมาชิกในอัตราไม่เกินรายละ 3,000 บาท และสมาชิกสามารถใช้คืนตามวงเงินที่กู้โดยแบ่งระยะเวลาในการชำระคืนจะแบ่งเป็น 3 งวดเท่าๆกัน รวมระยะเวลาทั้งหมด 3 ปี 2) กองทุนสวัสดิการสมาชิก พ.ศ.2545 การให้บริการประเภทนี้ เป็นการให้เปล่าแก่สมาชิก เป็นสวัสดิการหรือการสนับสนุนส่งเสริมให้เพิ่มพูนศักยภาพในการทำงานมากขึ้น เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน ฯลฯ จำนวนเงินที่ให้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมเพื่อการนี้ แต่ไม่เกินครั้งละ 3,000 บาท 3) กองทุนสงเคราะห์ (ตะกาฟูล) เป็นกองทุนที่รวบรวมเงินบริจาคจากสมาชิกที่ต้องการช่วยเหลือสมาชิกที่เจ็บป่วยหรือเสียชีวิต โดยสมาชิกบริจาคคนละ 100 บาทต่อปี 4) กองทุนชะกาต เป็นกองทุนหนึ่งของสหกรณ์ที่ได้จากการหักจากกำไรที่ได้จากการลงทุน จากสินทรัพย์หมุนเวียนของสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกที่ร่วมลงทุนกับสหกรณ์ ไม่จำเป็นต้องจ่ายชะกาตแล้ว เพราะกำไรที่สมาชิกได้รับจากการลงทุนดังกล่าวผ่านการหักค่าชะกาตโดยสหกรณ์เรียบร้อยแล้ว 5) กองทุนเพื่อสร้างครอบครัว เป็นสวัสดิการเพื่อสนับสนุนเงินทุนแก่สมาชิกในการสร้างครอบครัว

สรุปผลและเสนอแนะ

จากการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยพิจารณาวิเคราะห์ตามหลักการสหกรณ์สากล 7 ประการสามารถสรุปได้ ดังนี้

หลักการสหกรณ์	รูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ อับนุอ์ฟาน จำกัด
1. การเปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยความสมัครใจ	สหกรณ์เปิดรับสมาชิกทุกคนด้วยความสมัครใจโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม และศาสนา สมาชิกทุกคนสามารถใช้บริการประเภทต่างๆได้ หากสมาชิกไม่พอใจที่จะใช้บริการกับสหกรณ์ สามารถลาออกจากการเป็นสมาชิกได้ตลอดเวลา
2. การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย	สหกรณ์ถือปฏิบัติต่อสมาชิกที่สังกัดกลุ่มเป็นหลัก ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิก
3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก	สหกรณ์เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ เช่น การใช้บริการ การร่วมลงทุน การรับผลประโยชน์ การปันผลค่าหุ้น เป็นต้น
4. การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ	สหกรณ์ตัดสินใจดำเนินกิจการต่างๆได้โดยปราศจากการแทรกแซงจากภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่นๆจากภายนอก
5. การให้การศึกษ ฝึกอบรม และสารสนเทศ	สหกรณ์มีการให้การศึกษและอบรมแก่สมาชิก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการอบรมเกี่ยวกับการให้บริการด้านธุรกิจเงินฝาก นอกจากนี้ยังสนับสนุนเงินทุนแก่สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ เพื่อเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับอาชีพและการทำงานจากแหล่งต่างๆที่เปิดให้บริการ
6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์	สหกรณ์ร่วมมือกับเครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้ เช่น การร่วมลงทุน การพัฒนาเครือข่าย กีฬากระชับความสัมพันธ์ระหว่างสหกรณ์ เป็นต้น
7. ความเอื้ออาทรต่อชุมชน	สหกรณ์ให้บริการและสวัสดิการต่างๆที่ครอบคลุมครัวเรือนของสมาชิกในชุมชน เช่น การให้กู้ยืมเงินฉุกเฉิน กองทุนเพื่อสร้างครอบครัว กองทุนอัจฉริยะ เป็นต้น

นอกจากนี้ แนวทางพัฒนาสหกรณ์ที่ผ่านมา คือ สหกรณ์เน้นการเพิ่มขึ้นของสมาชิกโดยวิธีการเข้าร่วมเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยกันพัฒนาสหกรณ์ให้เติบโต โดยการถือหุ้น และร่วมลงทุนทั้งเป็นเจ้าของ ผู้ผลิตและผู้บริโภค ต่อมาสหกรณ์ได้เปิดให้บริการและสวัสดิการบางประเภทเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เช่น เงินฝากออมทรัพย์เพื่อรักษาทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน การซื้อขายบวกรักษา และการกู้ยืมเงินฉุกเฉิน จนปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก บริการและสวัสดิการ และสาขาเพิ่มขึ้น

สำหรับกลุ่มทางพัฒนาสหกรณ์ นอกจากการระดมเงินทุน และการขยายปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น เช่น ส่งเสริมให้สมาชิกถือหุ้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีมาตรการสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิก มีการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ให้สมาชิกได้รับข่าวสารของสหกรณ์เป็นระยะๆเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในสหกรณ์มากขึ้นแล้ว สหกรณ์ควรมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- นุฎกุล กรยีนยงค์. (2544). **หลักและวิธีการสหกรณ์**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประมุข วิทยานนท์. **การสหกรณ์**. พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธ์พาณิชย์ 2519 (จัดพิมพ์โดย สันนิบาตสหกรณ์ในประเทศไทย).
- อรุณ บุญชม. ม.ป.ป. **อัลฟิกซ์ (นิติศาสตร์อิสลาม) กฎเกณฑ์และหลักฐานจากอัลกุรอาน อัลฮาดิษ**. 4 เล่ม. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- อับดุลเลาะ อับรู่. (2541). **ระบบเศรษฐกิจอิสลามเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด. แปลจาก อะหมัด อัซฮาร์ บาซิริ. มปป. **Garis besar system ekonomi islam**. อินโดนีเซีย : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกาญะฮ์ มาดา.